

CAPÍTOL X. COMERÇ EXTERIOR AGRARI

1. EL COMERÇ EXTERIOR AGROALIMENTARI DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Tradicionalment, l'economia valenciana s'ha destacat per la seua capacitat exportadora i la important orientació cap a l'activitat exterior de les seues empreses. L'any 2021, la Comunitat Valenciana va ser la quarta Comunitat Autònoma en vendes a l'exterior i la cinquena en saldo comercial.

El valor de les exportacions i expedicions totals de la Comunitat Valenciana l'any 2021 va ascendir a 32.413,3 milions d'euros i el de les importacions a 29.846,4 milions, de manera que la taxa de cobertura es va situar en 108,6 per cent, experimentant un descens de 7,1 punts sobre l'any 2020.

Els principals productes objecte de vendes a l'exterior van ser els productes hortofructícoles (16,3%), els productes ceràmics (11,4%) i els automòbils (10,3%), que van representar aproximadament el 38 per cent del valor total de les exportacions.

En el cas de les importacions, en els primers llocs es van situar les compres de béns d'equip, les d'alimentació, begudes i tabac, les de productes químics, les de manufactures de consum i les d'automòbils i components de l'automòbil.

En 2021, els productes agroalimentaris van constituir el 24,1 per cent del total de les exportacions valencianes. La Comunitat Valenciana va ser la tercera Comunitat Autònoma en el rànquing d'exportació de productes agroalimentaris (13,2%), únicament superada per Catalunya (21,8%) i Andalusia (21,1%).

A continuació, es procedeix a l'anàlisi detallada de les dades del comerç exterior de la Comunitat Valenciana l'any 2021 obtinguts de la base de dades "DataComex" (<http://datacomex.comercio.es>). Aquesta base de dades és elaborada pel Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme a partir de les dades de comerç declarat subministrats per l'Agència Tributària (Departament de Duanes i Impostos Especials), a partir de:

- **Comerç intracomunitari**, té com a base la declaració estadística Intrastat, ja que des de 1993 no existeixen formalitats duaneres entre els països que integren la Unió Europea, s'ha establert l'obligació per part dels operadors econòmics, que superen el "Llindar d'exempció", de formalitzar la declaració estadística Intrastat. Des de 2015, l'Ordre HAP/50/2015, 21 gener (amb la redacció donada posteriorment, per l'Ordre HFP/36/2018, de 18 de gener) fixa el llindar d'exempció en 400.000 euros.
- **Comerç amb tercers països**, té com a base la declaració de despatx en Duana (DUA o Document Únic Administratiu).

Cal matisar que els intercanvis entre la Comunitat Valenciana i altres regions espanyoles no es troben recollits en el present text. En el flux comercial d'entrada, el criteri bàsic és el de país d'origen, tant si es tracta d'introduccions procedents de la Unió Europea com d'importacions de tercers països. En el flux comercial d'eixida, el criteri bàsic és el de país d'última destinació coneguda. El criteri aplicat per a la desagregació per comunitats autònomes i províncies és el de província d'origen/destine de les mercaderies. És a dir, es considera la província on l'operació ha tingut el seu origen o destinació final, no la província on es presenta la declaració estadística de les operacions intracomunitàries.

El quadre 10.1 recull les dades globals més importants referents al comerç exterior de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana en els anys 2020 i 2021.

Les exportacions de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana van aconseguir els 7.825,4 milions d'euros en 2021 (dades provisionals en el moment d'elaborar aquest Informe), enfront dels 6.973,3 de 2020 (dades definitives).

Quant a les importacions agroalimentàries, aquestes van aconseguir un valor de 4.600,1 milions d'euros, la qual cosa suposa un augment del 13,8% respecte a l'any anterior.

La taxa de cobertura resultant del sector agroalimentari va ser del 170,1%, una mica inferior al nivell de cobertura de l'any anterior (172,4%) i sensiblement superior tant a la taxa mitjana nacional per a aquests productes (144,0%) com a la cobertura del conjunt de sectors exportadors de la Comunitat Valenciana (108,6%).

En la Comunitat Valenciana sobreix la importància dels productes d'origen vegetal, amb una taxa de cobertura en 2021 de 289,0%. Així, van destacar els forts nivells de cobertura del grup de les gomes, resines i altres (870,1%), dels llegums i hortalisses (654,1%), dels derivats de la molinaria (609,1%), de les fruites (421,7), i de les plantes i flors (257,6%).

Respecte a 2020, la taxa de cobertura dels productes d'origen vegetal va ser 4,3 punts superior. Els principals increments en la taxa de cobertura van correspondre al grup de resines i altres (+273,9 punts), derivats de la molinaria (+178,7) i llegums i hortalisses (+176,2). Per contra, la taxa de cobertura del grup de plantes i flors va disminuir 32,8 punts i la de cereals en 18,0 punts.

Respecte als productes d'origen animal, la Comunitat Valenciana presenta una balança comercial clarament negativa, amb una taxa de cobertura del 72,6% en 2021.

Quant als productes transformats, la seua taxa de cobertura es va situar en el 102,9, la qual cosa suposa un augment de 1,7 punts respecte a 2020. Dins d'aquest grup, els preparats de vegetals són els que presenten major taxa de cobertura (273,3%).

El quadre 10.2 ofereix informació detallada de les exportacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana en els anys 2020 i 2021 per grups i subgrups.

El valor de les exportacions d'origen animal, amb un total de 721,6 milions d'euros va créixer un 31,0% respecte a l'any anterior. D'aquests 721,6 milions, un 77,9% es va destinar a països de la Unió Europea.

Dins d'aquest capítol exportador, el grup més representatiu va ser el de peixos, crustacis i mol·luscos que amb un valor de 307,1 milions d'euros va representar un 42,6% dels enviaments d'origen animal. Dins d'aquest grup, les exportacions de mol·luscos van ser les més importants (139,5 milions d'euros).

Pel que respecta a les exportacions d'origen vegetal, aquestes van aconseguir la xifra de 5.268,8 milions d'euros, un 7,3% més que en l'exercici anterior.

Les fruites són els productes agroalimentaris valencians més exportats i en 2021 van representar un 43,2% de les exportacions agroalimentàries amb un valor de 3.380,0 milions d'euros. El 83,2% d'aquests enviaments es va realitzar a països de la Unió Europea.

Quant als diferents capítols que conformen aquesta partida, els cítrics van tornar a situar-se en primer lloc en 2021, constituint el 72,3% del valor dels enviaments de fruites i el 31,2% del total de les exportacions agroalimentàries. El valor de les exportacions cítriques en 2021 va experimentar un descens del 2,6% respecte a l'any anterior, aconseguint un total de 2.445,1 milions d'euros. Donada la importància dels cítrics dins de les exportacions agroalimentàries valencianes, el següent apartat d'aquest capítol es dedica a l'estudi detallat del comerç exterior cítricol.

Quant a les fruites no cítriques, les exportacions de 2021 (936,8 milions d'euros) es van incrementar un 10,0% respecte a l'any anterior. Entre els principals productes destaquen l'ametla (240,1 milions d'euros), la bresquilla (157,0 milions d'euros) i el caqui (148,6 milions de euros).

El segon capítol més important dins de les exportacions vegetals és el de llegums i hortalisses, el valor de les quals va ascendir a 1.261,2 milions d'euros, un 20,5% més que en 2020. Per ordre d'importància, les principals hortalisses exportades van ser: cebes i alls, pimentons i tomaques.

En el conjunt de les exportacions d'origen vegetal de la Comunitat Valenciana, els altres productes van tindre un pes molt de menor. D'ells, destaquen les vendes de gomes, resines i altres (197,1 milions d'euros), les de plantes i flors, que es van xifrar en 156,7 milions d'euros i les de derivats de la molineria (87,0 milions d'euros).

Finalment, les exportacions de productes transformats en 2021 van ascendir a 1.835,1 milions d'euros, un 21,4% més que l'exercici anterior.

Dins d'aquest grup, van destacar per la seua importància relativa, els preparats de vegetals que van ascendir a 583,8 milions d'euros, amb un ascens respecte a l'any precedent del 10,3%.

Les begudes, alcohols i vinagres, amb un valor de 464,4 milions d'euros, es van incrementar un 24,2% respecte a l'any anterior.

D'altra banda, la major part de les exportacions de productes agroalimentaris valencians van tindre com a destí la Unió Europea (72,0%).

El gràfic 10.1 mostra l'evolució dels productes agraris amb major volum d'exportació de la Comunitat Valenciana des de 2012 fins a 2021, d'acord amb el seu valor en euros corrents.

El quadre 10.3 mostra les importacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana en els anys 2020 i 2021. Igual que amb les exportacions, els productes agroalimentaris s'agrupen per codis TARIC (Arancel Integrado de les Comunitats Europees). Dentre de cada grup es comenten els productes més importats.

Les importacions de productes d'origen animal van aconseguir un valor de 994,2 milions d'euros, un 20,5% més que l'any anterior. El grup amb més pes va ser peixos, crustacis i mol·luscos amb 603,8 milions d'euros, i dins d'aquest grup les importacions de mol·luscos van representar el 48,4%.

En el grup de llet i derivats, ous i mel el valor de les importacions va aconseguir els 218,9 milions d'euros, xifra un 13,3% superior a la de 2020. Dins d'aquest grup destaquen les importacions de formatges (73,4 milions d'euros), el 9 4,3% procedents de la Unió Europea. En el grup de carn i despulles comestibles, el valor de les importacions va augmentar un 15,2% respecte a 2020.

Pel que fa a les importacions de productes d'origen vegetal, amb un valor de 1.823,2 milions d'euros, un 5,7% més que l'any anterior.

Les fruites van continuar sent la partida més rellevant de les importacions d'origen vegetal, principalment de països tercers, aconseguint en el 2021 un valor total de 801,9 milions d'euros, un 5,3% menys que l'any anterior. Les importacions d'ametla són les més rellevants, representant el 34,3% del total de fruites importades.

En el grup dels cereals, el valor de les importacions va augmentar un 58,2% respecte a 2020. Dins d'aquest grup, les importacions de dacsa i arròs van augmentar un 102,3% i un 34,3%, respectivament.

En el capítol de llegums i hortalisses, el valor de les importacions va ser de 192,8 milions d'euros, va resultar un 12,0% inferior a l'exercici 2020.

El valor de les importacions de productes transformats va créixer on 19,3% i es va situar en 1.782,7 milions d'euros. Las importacions de la partida més rellevant grasses, olis i ceres van aconseguir els 533,3 milions d'euros (un 30,0% del total de les importacions de productes transformats).

Del conjunt de les importacions d'agroalimentaris un 39,0% va procedir de països de la Unió Europea i la resta de tercers països.

El gràfic 10.2 mostra l'evolució del comerç exterior agroalimentari de la Comunitat Valenciana entre els anys 2012 i 2021. En aquest període, el saldo del comerç agroalimentari valencià sempre ha sigut positiu, amb una clara superioritat de les exportacions sobre les importacions. S'aprecia a més la tendència creixent, tant de les importacions com de les exportacions.

El quadre 10.4 reagafa els principals països, tant proveïdors com importadors de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana, el percentatge de participació de cadascun d'ells en el total de les transaccions i la variació respecte a l'exercici anterior.

Els principals països de destinació van continuar sent, Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos i Portugal que van representar el 55,5% del valor total dels productes agroalimentaris valencians exportats. Alemanya i França van ser els principals destins amb un valor de 1.745,2 i 1.282,4 milions d'euros respectivament.

En relació amb el exercici anterior, els majors increments percentuals de les compres a la Comunitat Valenciana van correspondre a Xipre, la Xina, Luxemburg, els Estats Units i Lituània mentre que Croàcia, Algèria, i Eslovènia van ser les que més van reduir les seues adquisicions.

Respecte a les importacions, el principal proveïdor va ser els Estats Units, les vendes del qual, amb un valor de 407,6 milions d'euros, van representar el 8,9% del valor total dels productes agroalimentaris adquirits per la Comunitat Valenciana. A continuació, li van seguir els Països Baixos (7,4% del valor total), Alemanya (6,1%), França (6,0%), i la Xina (4,8%).

En 2021, cal destacar l'augment, en termes absoluts, de les compres als Països Baixos, Lituània, Grècia i Portugal mentre es van reduir, sobretot, las procedents dels Estats Units, el Regne Unit, Àustria i de Suècia.

Finalment, el quadre 10.5 mostra la participació del comerç exterior de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana en el total d'Espanya. En ell s'observa, que aquesta participació en 2021 va ser del 13,2% en el cas de les exportacions i del 11,2% per a les importacions. Es va incrementar la participació de la Comunitat en les exportacions agroalimentàries nacionals i va disminuir en les importacions, que en 2020 hi havian sigut del 13,1% i del 11,4%, respectivament.

Centrant-nos en les exportacions, els productes amb major percentatge de participació en el conjunt nacional, per ordre d'importància, van ser: les fruites (amb una taxa de participació del 35,7%), gomes i resines (32,4%) i plantes i flors (27,9%).

En el cas de les importacions, els grups de productes amb major representació van ser: matèries trenzables i altres productes agraris d'origen vegetal (39,7%), fruites (24,6%), el cacau i els seus preparats (21,2%).

Com a resum es pot dir que, l'any 2021, les exportacions de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana es van xifrar en 7.825,4 milions d'euros (un 24,1% del total exportat per la nostra Comunitat). La Comunitat Valenciana va ser la tercera comunitat exportadora d'aquests productes amb un percentatge de participació del 13,2% del total d'Espanya. Les fruites van ser els productes agroalimentaris més exportats, amb 3.382,0 milions d'euros, sobreeixint en particular els cítrics, amb 2.445,1 milions d'euros. Alemanya va ser el principal destí de les exportacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, amb 1.745,2 milions d'euros (un 22,3% del total).